

KH 11.03.2025 § 95  
3921/12.07.00/2025

Valmistelija

Opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa p. 050-4004799

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on lähettänyt Pudasjärven kaupungille 21.2.2025 päivätyn selvityspyynnön, jossa todetaan, että Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon on tullut 14.2.2025 sekä 17.2.2025 epäkohtailmoituksia, joiden mukaan lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen rajoitetaan varhaiskasvatustilain vastaisesti. Selvityksessä on otettava kantaa seuraaviin kysymyksiin:

1. Millä perusteella Pudasjärven kaupunki päättää varhaiskasvatustilain laajuudesta ja toimintamuodoista?
2. Millä perusteella Pudasjärvellä lapsen varhaiskasvatustilain myönnetään ja osoitetaan?
3. Millä perusteella osa-aikaista varhaiskasvatusta järjestetään, miten päätetään osa-aikaisen varhaiskasvatustilain käytännön toteuttamisesta? Miten lapsen varhaiskasvatustilain määrätään ja mahdollisesti sovitaan? Mihin perustuu epäkohtailmoituksessa ollut väite, että kunnan viranomaisen määrittelee päivät ja kellonajat, jolloin lapsi voi osallistua varhaiskasvatustilain?
4. Millaisia päätöksiä lapsen osa-aikaisesta varhaiskasvatustilain tehdään?
5. Millaisilla perusteilla lapsen varhaiskasvatustilain rajoitetaan? Mihin perustuu epäkohtailmoituksessa ollut väite, että oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatustilain päättyy tietyn ajan kuluttua?
6. Vuorohoidon järjestämisen periaatteet. Mihin perustuu väite, että huoltajien tulee toimittaa toteutuneista työvuoroista tositi?

Varhaiskasvatustilain aluejohtajat ovat antaneet kysymyksiin yksityiskohtaisen selvityksen 4.3. päivätyllä lausunnollaan seuraavasti:

1. Pudasjärvellä tarjotaan päiväaikaista varhaiskasvatustilain sekä vuorohoitotilain ilta-, viikonloppu ja yöaikaan niille lapsille, joiden huoltajilla on vuorohoidon tarve lapselleen työstä tai opiskelusta johtuen. Huoltajat määrittelevät varhaiskasvatustilain hakemuksessa, hakevatko he lapselleen päiväaikaista varhaiskasvatustilain vai vuorohoitopaikkaa. Lisäksi he voivat toivoa, mihin yksikköön haluavat lapsensa varhaiskasvatustilain. Huoltajat määrittelevät hakemuksessa myös tarvitsemansa varhaiskasvatustilain laajuuden.
2. Varhaiskasvatustilain päätös tehdään huoltajan hakemuksen perusteella huomioiden myös mahdollisuuksien mukaan paikkatoive. Vuorohoitotilain haettaessa tulee lapsen vanhemman tai muun huoltajan luotettavalla tavalla osoittaa varhaiskasvatustilain järjestäjälle vuorohoidon tarve. Tällöin pyydetään nähtäväksi työvuoroja ja työnantajan lausuma vuorotyöstä.
3. Huoltajat varaavat hoitoajat ja hoitopäivät sähköisten palveluiden kautta. He määrittelevät valitsemansa palvelulaajuuden puitteissa hoitopäivät ja ajat. Huoltajien tekemien hoitoaikavarausten perusteella huolehditaan lakisääteinen henkilöstömäärä ja työajat työntekijöille. On ollut tilanteita, että huoltaja on hakenut lapselleen kokopäiväistä varhaiskasvatustilain. Varhaiskasvatustilain ei ole järjestynyt siihen yksikköön, mitä huoltaja on toivonut ja paikka on myönnetty jostakin toisesta yksiköstä siinä laajuudessa, kuin on haettu. Tällöin huoltaja on

ollut yhteydessä, että ei ota tarjottua paikkaa vastaan, koska toivoi eri yksiköstä varhaiskasvatuspaikkaa lapselleen. Esimerkiksi huoltaja on toivonut lapsen varhaiskasvatuspaikaksi jotakin tiettyä päiväkotia. Kun myönnetty paikka ei ole ollut huoltajan toivomuksen mukainen, hänelle on tarjottu vaihtoehtona osa-aikaista varhaiskasvatuspaikkaa lapselle toivotussa yksikössä. Tämä vain niissä tilanteissa, kun osa-aikainen paikka on ollut tarjolla huoltajan toivomassa yksikössä. On ollut tilanteita, että ko. paikka on sellainen, että paikkaa on mahdollista käyttää vain tiettyinä viikonpäivinä. Huoltaja on määritellyt kelloajat, jolloin tuo ja hakee lapsen. Huoltaja on voinut valita tämän vaihtoehdon, jos hän on itse näin halunnut. Joissakin tilanteissa, huoltaja ei ole halunnut vaihtoehtoista osa-aikaista paikkaa, vaan hakenut toivottua paikkaa edelleen eli jäänyt ns. jonottamaan toivomaansa paikkaa.

4. Palvelumuotoja osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa ovat vuorohoito 50 h/2 viikossa, vuorohoito 40 h/2 viikossa, esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta 50 h/2 viikossa tai 40 h/2 vkossa, päiväaikainen varhaiskasvatus 5 pvää/2 viikossa ja 4 pvää/2 viikossa. Nämä päiväaikaiset varhaiskasvatuspalvelun laajuudet ovat syntyneet huoltajien toivomuksesta. He ovat toivoneet, että kuljettavat osa-aikaisen palvelun valitessaan mieluummin lapsia kokopäiviä kuin tuovat lapsen muutamiksi tunniksi 5 päivänä/viikossa. Huoltajat määrittelevät varhaiskasvatushakemuksessa, minkä he valitsevat lapsensa varhaiskasvatuksen laajuudeksi. Vaihtoehtoisesti he voivat valita kokopäiväisen varhaiskasvatuksen, 16 päivää kalenterikuukaudessa tai 75 h/2 viikossa.

5. Varhaiskasvatuspäättös tehdään sen vuoden heinäkuun loppuun, kun lapsi menee esiopetukseen, mikäli varhaiskasvatusta on haettu toistaiseksi. Huoltajat hakevat tarvittaessa esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Hakemus tulee tehdä siitäkin syystä, että palvelun laajuus yleensä muuttuu, kun lapsi on esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa on yksi esiopetusryhmä (8 lapselle) ensisijaisesti vuorohoitoa tarvitseville. Suurin osa esiopetusikäisistä lapsista on koulujen esiopetuksessa.

6. Vuorohoidon aikana pyydämme huoltajien työlistoja järjestääksemme vuorohoitoa vain todellisen tarpeen mukaisina aikoina. Tämä toimintatapa on käytössä, koska vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta. Huoltajat ovat silloin yhdenvertaisessa asemassa, kun vuorohoitoa ei järjestetä esim. harrastamisen tai muun vapaa-ajanvieron vuoksi. Tällöin myös päiväryhmissä olevien lasten huoltajat ovat samanarvoisessa asemassa suhteessa vuorohoidossa olevien lasten huoltajiin. Vuorohoidossa ja päiväaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajat voivat muuten vapaasti valita hoitoaikoja klo 6.30-17.15 maanantaista perjantaihin väliseen aikaan. Tähän ei tarvita työ- opiskelu tai muuta vastaavaa perustetta. Näin toteutuu ns. subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Tämä koskee kaikkia varhaiskasvatusyksiköitä, joissa palvelua järjestetään. Vuorotyölistoja alettiin kysyä huoltajilta muutamia vuosia sitten vuorohoidon määrän lisääntyessä olennaisesti. Tällöin 13 perhettä perui yhden arkipyhän varhaiskasvatustarpeen kertoen, että eivät tarvitse hoitopaikkaa ko. arkipyhälle työstä johtuen. Kun listat on kysytty kaikilta vuorohoitoa käyttäviltä, eivät perheet joudu eriarvoiseen asemaan suhteessa siihen, että listoja kysyttäisiin vain silloin, kun epäillään vuorotyön päättyneen tai yksittäisinä päivinä epäiltäessä tarpeetonta varausta.

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus päättää antaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle edellä kuvatun selvityksen ja lausunnon täydentävää varhaiskasvatusta koskevassa asiassa (PSAVI/1908/2025).

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Asiaa esitteli opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa.

Jakelu

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Kirjaamo  
Opetus- ja sivistysjohtaja